

Unia Europejska
Europejski
Fundusz
Rybacki

Konferencja „Rozwój współpracy przedstawicieli sektora rybackiego jako sposób wdrażania zasad zrównoważonego korzystania z zasobów rybackich”

W dniach 5-7 czerwca 2013 r. w Hotelu Canu Klub, nad jeziorem Żyzdrój Wielki w Nowym Żydzroju odbyła się czwarta konferencja z cyklu „Rozwój współpracy przedstawicieli sektora rybackiego jako sposób wdrażania zasad zrównoważonego korzystania z zasobów rybackich”. W tym roku to już drugie spotkanie przedstawicieli sektora rybackiego w ramach projektu pt: „Opracowanie i wdrażanie zasad zrównoważonego korzystania z zasobów rybackich oraz rozwój współpracy przedstawicieli sektora rybackiego”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego. Głównym celem niniejszego projektu jest wspieranie działań sprzyjających rozwojowi współpracy między przedstawicielami sektora rybackiego, nauki,

administracji publicznej i podmiotów społecznych oraz opracowanie i promocja zasad zrównoważonego korzystania z zasobów rybackich. Projekt będzie miał również

wpływ na zwiększenie przejrzystości w przepływie informacji między poszczególnymi instytucjami nadzorczymi a rybackimi użytkownikami jezior, rzek oraz zbiorników zaporowych. Ważnym celem tego projektu jest integracja środowiska rybackiego oraz podnoszenie świadomości ekologicznej i długofalowej odpowiedzialności w tym zakresie rybackich użytkowników jezior, rzek i zbiorników zaporowych.

Na konferencji mieliśmy przyjemność gościć prawie 100 osób reprezentujących różne instytucje związane z sektorem rybactwa śródlądowego w Polsce. Najliczniejszą grupą były osoby najściślej związane z rybactwem, czyli ichtiolodzy z gospodarstw rybackich, pracownicy PZW i osoby fizyczne prowadzące działalność rybacką. Kolejną ważną grupę stanowili przedstawiciele szeroko rozumianej administracji państwowej i samorządowej, a więc pracownicy Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej, Urzędów Marszałkowskich, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Państwowej Straży Rybackiej, a także Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W konferencji uczestniczyli także pracownicy Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni i oczywiście Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie. Niestety, mimo zaproszeń na spotkaniu zabrakło przedstawicieli organów państwa odpowiedzialnych za ochronę środowiska oraz organizacji ekologicznych.

Konferencję otworzył prof. dr hab. Arkadiusz Wołos z Zakładu Bioekonomiki Rybactwa IRS, który to tradycyjnie przedstawił stan jeziorowej produkcji rybackiej pod względem wielkości odłowów, sytuacji ekonomiczno-finansowej jeziorowych gospodarstw rybackich w 2012 roku. Proble-

matykę gospodarki zarybieniowej prowadzonej na jeziorach w 2012 roku poruszył dr inż. Maciej Mickiewicz reprezentujący Zakład Bioekonomiki Rybactwa IRS. W kolejnym panelu zabrali głos przedstawiciele Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Mariola Błaszczyk oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rol-

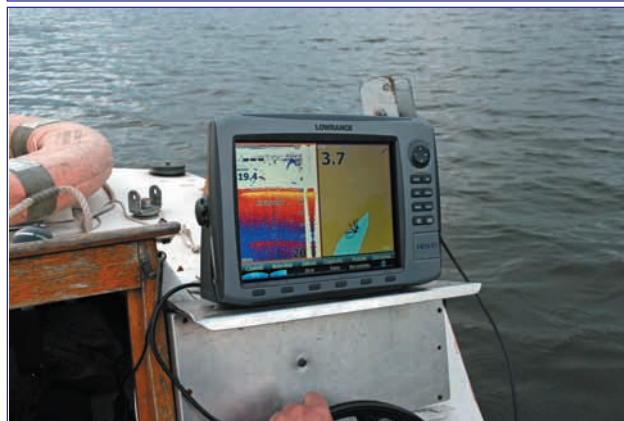
nictwa – Mariusz Pannek. Wśród poruszanych tematów wiodącymi były trwające obecnie prace legislacyjne w ustawodawstwie dotyczącym rybactwa oraz aktualny stan wykorzystania środków z PO Ryby 2007-2013. W dalszej części spotkania stan gospodarki rybackiej prowadzonej na zbiornikach zaporowych omówił mgr inż. Tomasz Czerwiński, a referat dotyczący presji i połowów wędkarskich w jeziorach użytkowanych przez gospodarstwa rybackie przedstawiła dr inż. Hanna Draszkievicz-Mioduszevska.

Sesję popołudniową rozpoczął prof. dr hab. Andrzej Hutorowicz (IRS) referatem pt. „Ocena stanu ekologicznego jezior na podstawie elementów biologicznych (głównie fitoplanktonu) w świetle postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej Unii Europejskiej”, a następnie mgr inż. Piotr Traczuk (IRS) przedstawił charakterystykę kolonii lęgowych kormorana czarnego w północno-wschodniej Polsce. Kolejny referat dotyczył sytuacji ekonomiczno-financej rybactwa śródlądowego w 2012 roku i został przedstawiony przez dr. inż. Andrzeja Lirskiego (IRS). Sesję zamykał dr inż. Lech Doroszczyk (IRS) wystąpieniem pt: „Hydroakustyka jako narzędzie oceny rozmieszczenia i liczebności ryb w jeziorach i zbiornikach zaporowych” oraz pokazem pracy echosondy na jeziorze Zyzdrój Wielki.

Tradycyjnie drugi dzień konferencji otworzył profesor Wojciech Radecki z Zakładu Prawa Ochrony Środowiska, Instytutu Nauk Prawnych PAN we Wrocławiu, którego wystąpienia cieszą się szczególnym zainteresowaniem i wywołują gorące dyskusje. Tym razem wykład profesora

dotyczył prawnych aspektów zarybiania karpem jezior i zbiorników zaporowych. Kolejne dwie prelekcje poświęcone były zagadnieniom praktycznym, czyli podchowom ryb w warunkach kontrolowanych. Możliwości wykorzystania w produkcji materiału zarybieniowego ryb jeziorowych

systemów recyrkulacyjnych oraz aspekty ekonomiczne kreowania takich systemów omówił prof. dr hab. Zdzisław Zakęś (IRS), a aktualne metody i nowe możliwości podchodu szczupaka w warunkach kontrolowanych dr hab. Mirosław Szczepkowski, prof. IRS. W konferencji czynny udział wzięli również pracownicy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, którzy przygotowali prezentację obrazującą zmiany składu ichtiofauny i wybranych elementów środowiska w jeziorze Wobel po przydusze zimowej, a prezentację przedstawił dr inż. Krzysztof Kozłowski. Sesję tę zakończyły wystąpienia pracowników Zakładu Rybactwa Rzecznego IRS - mgr. inż. Jacka Szlakowskiego na temat monitoringu splotu węgorza srebrzystego z wykorzystaniem tradycyjnych rybackich narzędzi połowowych oraz dr. hab. Wiesława Wiśniewskiego, prof. IRS o ocenie skuteczności urządzeń służących migracji ryb. Ostatnią pozycją w programie konferencji było spotkanie członków Oddziału Rybackich Użytkowników Jezior, Rzek i Zbiorników Zaporowych Związku Producentów Ryb.

Uroczysta kolacja z oprawą muzyczną oraz kolacja grillowa w Chacie Warmińskiej uświetniły dwudniowe spotkanie środowiska rybackiego.

Dokładny termin oraz miejsce kolejnej z tego cyklu konferencji, ze względu na procedury przetargowe nie zostały jeszcze ustalone. Planujemy jednak wzorem lat ubiegłych zorganizować spotkanie na początku czerwca 2014 r. Wszelkie sugestie i uwagi odnośnie tematyki i organizacji konferencji prosimy kierować mailowo na adres tczerwinski@infish.com.pl lub telefonicznie (tel. 89 524 10 58). Na stronie internetowej projektu (<http://zs.infish.com.pl>) na bieżąco publikowane są informacje na temat prowadzonych badań oraz aktualne wiadomości o konferencjach i szkoleniach. Ponadto dostępne są również wzory ankiety i materiały konferencyjne w formacie PDF.

Tomasz Czerwiński

Zakład Bioekonomiki Rybactwa,
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

Unia Europejska
Europejski
Fundusz
Rybacki

Konferencja „WYLEGARNIA 2013”, 5-6 września 2013, Boszkowo

Tegoroczna konferencja „Wylęgarnia” już po raz czwarty została zorganizowana w ramach operacji pt. „Upowszechnianie najnowszej wiedzy oraz propagowanie współpracy między przedstawicielami nauki i organizacjami sektora rybackiego w zakresie wylęgarnictwa i podchodu organizmów wodnych”, dofinansowanej ze środków Unii Europejskiej z funduszu Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w zakresie środka 3.1. *Działania wspólne* (Umowa nr 00002-61720-OR140001/10). Szczegóły dotyczące ww. operacji

można znaleźć na stronie internetowej www.wylegarnia.infish.com.pl. Tym razem miejscem spotkania była zachodnia Wielkopolska, a dokładnie Boszkowo położone w powiecie leszczyńskim, na obszarze Przemęckiego Parku Krajobrazowego. W tej właśnie miejscowości zlokalizowany jest Hotel Sułkowski Conference Resort, usytuowany nad samym brzegiem Jeziora Dominickiego, w którym to właśnie, w dniach 5-6 września, odbyło się tegoroczne spotkanie wylęgarnicze.

W konferencji udział wzięło 112 uczestników reprezentujących środowisko związane z szeroko rozumianym sek-

torem rybactwa. W sumie w trakcie 3 sesji referatowych przedstawiono 20 doniesień. Sesjom przewodniczyli profesorowie z Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza (IRS w Olsztynie): Tadeusz Krzywosz, Jacek Wolnicki i Zdzisław Zakęś. Dodatkowo, drugiego dnia konferencji odbyła się sesja posterowa, na której to zaprezentowano 22 plakaty. Temat przewodni tegorocznej konferencji był poświęcony ostatnio bardzo modnej i nagłaśnianej w mediach problematyce innowacji i innowacyjności. Oczywiście skoncentrowano się na innowacjach stosowanych w wylęgarnictwie organizmów wodnych. Oprócz spraw związanych *stricto* z wylęgarnictwem prezentowane były również zagadnienia związane z podchowem ryb i raków

w systemach akwakultury o różnym stopniu intensyfikacji produkcji.

Pierwszy, wprowadzający referat, siłą rzeczy dotyczący znaczenia innowacji w wylęgarnictwie organizmów wodnych, wygłosił prof. dr hab. Zdzisław Zakęś (IRS w Olsztynie). W prezentacji tej skoncentrowano się na roli dla rozwoju wylęgarnictwa projektów innowacyjnych realizowanych w ramach rybackich, unijnych środków pomocowych. Zwrócono uwagę na aplikacyjność tego rodzaju operacji i niewykorzystanie potencjału sektora badawczo-rozwojowego w tego typu programach. Kilka referatów dotyczyło zagadnień genetycznych i możliwości wykorzystania tego typu narzędzi w sektorze akwakultury. O tworzeniu linii klonalnych pstrąga tęczowego poinformował zgromadzonych dr hab. Stefan Dobosz (IRS w Olsztynie). Referat dr hab. Doroty Fopp-Bayat z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (UWM w Olsztynie) miał charakter bardziej przeglądowy i dotyczył możliwości wykorzystania markerów genetycznych w wylęgarnictwie. Z kolei tematem prezentacji dr Danijeli Popović z Uniwersytetu Warszawskiego było praktyczne zastosowanie wyników badań zmienności genetycznej hodowlanego lipienia w pracach selekcyjno-hodowlanych. Kolejna grupa referatów obejmowała problematykę pozasezonowego rozradzania ryb, zasad środowiskowej i hormonalnej stymulacji rozrodu.

Zagadnienie środowiskowej stymulacji rozrodu ryb drapieżnych (sandacza, okonia, suma europejskiego i szczupaka) omówiła dr hab. Krystyna Demska-Zakęś (UWM w Olsztynie). O pozasezonowym rozrodzie karpia i jesiotra syberyjskiego mówili prof. dr hab. Elżbieta Brzuska i mgr Sylwia Judycka, obydwoje reprezentujące Polską Akademię Nauk. Swoimi uwagami o sztucznym rozrodzie jesiotrów podzielił się z uczestnikami spotkania dr hab. Mirosław Szczepkowski, a o kontrolowanym rozrodzie lipienia mówiła dr Joanna Grudniwska (obydwoje z IRS w Olsztynie). Na konferencji prezentowane były referaty dotyczące żywienia organizmów wodnych. O efektach żywienia larw jesiotra ostronosego pokarmem żywym i paszami komponowanymi mówiła mgr Iwona Piotrowska, a wpływu diety na jakość gamet dotyczył referat dr Agaty Kowalskiej (obydwoje panie z IRS w Olsztynie). Wyniki badań o możliwościach wykorzystania drożdży w żywieniu ryb i komponowaniu diet dla organizmów wodnych zaprezentowała dr Sylwia Jarmołowicz (IRS w Olsztynie). Z kolei tematem referatu dr Justyny Sikorskiej (IRS w Olsztynie) były metody zapobiegania negatywnym skutkom żywienia ryb karpiojących paszami sztucznymi. Prezentacja dr Jarosława Króla poświęcona była kanibalizmowi ryb okoniowatych w intensywnych systemach hodowli, a mgr. Tomasz Liszewskiego rozmnażaniu jednopłciowych populacji ryb (obydwoj z UWM w Olsztynie). Tematyka referat

tów kolegów z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie obejmowała zagadnienia akwakultury siei (dr hab. Jacek Sadowski) i perspektyw rozwoju akwaponiki (mgr Mirosław Półgęsek). Z problematyką ochrony zdrowia ryb w obiektach akwakultury zapoznała zebranych dr Elżbieta Terech-Majewska, a dr Piotr Gomułka przedstawił wyniki dotyczące zastosowania dwutlenku węgla w anestezji ryb (obydwójce z UWM w Olsztynie). Z kolei o innowacyjnych rozwiązaniach w chowie i hodowli raków mówił dr Dariusz Ulikowski (IRS w Olsztynie). Większość referatów i posterów prezentowanych na konferencji została opracowana i opublikowana w książce zatytułowanej „Innowacje w wylęgarnictwie organizmów”. Osoby biorące udział w konferencji miały także sposobność zwiedzenia Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Obszaru utworzonego w celu ochrony jednego z najciekawszych fragmentów polodowcowego krajobrazu w Wielkopolsce. Znajduje się w nim m.in. ponad 20 urokliwych jezior o dużych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i turystycznych. Połączone one ze sobą są licznymi ciekami tworząc naturalne i malownicze szlaki turystyczne.

Kończąc tę krótką notkę chciałbym jeszcze raz skierować słowa podziękowania do osób, które przygotowały referaty i postery, przewodniczyły sesjom referatowym, a także tym, którzy brali aktywny udział w organizacji tegorocznego spotkania. Dziękuję oczywiście wszystkim uczestnikom konferencji za liczne przybycie i stworzenie miłej, rzeczowej atmosfery. W imieniu własnym i wszystkich organizatorów zapraszam na kolejne spotkanie we wrześniu 2014 r. Informacje o przyszłorocznej konferencji będą na bieżąco zamieszczane na wspomnianej powyżej stronie

internetowej projektu, a także w kolejnych numerach Komunikatów Rybackich.

**Zdzisław Zakęś,
Zakład Akwakultury, IRS Olsztyn**

Przyszłość sektora karpiego w Unii Europejskiej, czyli II Międzynarodowa Konferencja Karpiowa we Wrocławiu

1. Wstęp

Już drugi raz w Polsce odbyło się spotkanie reprezentatywnego grona przedstawicieli środowiska europejskiego sektora karpiego. Pierwsze spotkanie miało miejsce w Kazimierzu Dolnym w 2011 roku, sprawozdanie z tej konferencji zamieszczone jest w Komunikatach Rybackich (2011, nr 5: 31-36).

Laszlo Varadi z Instytutu Badawczego Rybactwa, Akwakultury i Melioracji w Szarvas (Węgry) w referacie otwierającym konferencję we Wrocławiu stwierdził, że spotkanie w Kazimierzu Dolnym było kamieniem milowym nie tylko w poprawie wizerunku karpia w Europie, ale także w rozwoju całej gospodarki stawowej. Wnioski i rekomendacje z pierwszej konferencji pozwoliły na przedstawianie całościowego obiektywnego obrazu sektora w trakcie spotkań organizowanych przez organy unijne. Na przykład w Salzburgu w maju 2012 roku odbyła się konferencja „Wspólna polityka rybacka – jaka przyszłość dla akwakultury”, natomiast 10 kwietnia 2013 roku w Brukseli w trakcie warsztatów „Polityka europejska o niebieskiej ekonomii – akwakultura słodkowodna” omawiano wśród innych zagadnień również problematykę chowu stawowego.

Sukces pierwszej konferencji w Kazimierzu Dolnym był ważkim argumentem przemawiającym za zorganizowaniem ponownego spotkania europejskiego środowiska karpiego. Kończący się już 2013 rok jest bardzo ważnym momentem finalizowania opracowań strategii rozwoju akwakultury w poszczególnych krajach oraz dyskusji na temat wsparcia finansowego sektora w nowym Funduszu Morskim i Rybackim na lata 2014-2020. Istnieje duża szansa, że wypracowane w trakcie ostatniej konferencji całościowe spojrzenie na sektor oraz sformułowane wnioski mogą znaleźć odbicie w powstających dokumentach.

Podstawowe dane na temat omawianej konferencji przedstawione są poniżej.

Nazwa: II Międzynarodowa Konferencja Karpiowa (2nd International Carp Conference) pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Stanisława Kalemby

Organizator: Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie i Aller Aqua Polska sp. z o.o. w Nożynku

Lokalizacja: Wrocław, Hotel Novotel

Termin: 12 i 13 września 2013 r.

Liczba uczestników: 163 z czternastu krajów: Chorwacja, Republika Czeska, Dania, Estonia, Polska, Litwa, Łotwa, Macedonia, Niemcy, Węgry, Rosja, Rumunia, Serbia, Ukraina.

Uczestnicy: hodowcy, pracownicy administracji państwowej, w tym sześciu departamentów ministerstw, którym

Fot. 1. Otwarcie konferencji przez prof. Bogusława Zdanowskiego i Jacka Juchniewicza.

podlega akwakultura, przedstawiciele Lokalnych Grup Rybackich, pracownicy naukowcy z dwunastu instytutów naukowych, przedstawiciele służb weterynaryjnych

2. Przebieg konferencji

Konferencja została oficjalnie otwarta przez dyrektora Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, prof. Bogusława Zdanowskiego i prezesa Aller Aqua Polska Jacka Juchniewicza.

Uczestników spotkania przywitał zastępca dyrektora Departamentu Rybołówstwa w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Janusz Wrona, który odczytał list od ministra Kazimierza Plocke skierowany do zebranych we Wrocławiu.

W ramach pięciu bloków tematycznych („Strategia Karp 2020”, „Produkcja a rynek”, „Gospodarka stawowa w UE w latach 2014-2020”, „Pomoc finansowa dla stawów w ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego 2007-2013” oraz „Inne problemy gospodarki stawowej”)

Fot. 2. Stoisko Ministerstwa Rolnictwa cieszyło się dużym zainteresowaniem.

przedstawiono dwadzieścia dwie prezentacje autorów z siedmiu krajów unijnych. Prelegenci poruszyli najistotniejsze problemy, zagrożenia i szanse determinujące rolę i znaczenie stawowego chowu karpia na najbliższe lata. Kilka wystąpień poświęconych było usytuowaniu gospodarki karpiowej w strategicznych dokumentach unijnych oraz wytycznych do określenia pozycji tego sektora w nowym okresie programowania na lata 2014-2020.

Wzorem pierwszego spotkania w Kazimierzu Dolnym, na zakończenie konferencji przyjęto rezolucję (w załączeniu). Jest ona efektem spotkania w Retimajor (Węgry) w dniu 2 września 2013 roku oraz konferencji wrocławskiej. Uzgodnienie tekstu końcowego rezolucji zaprezentowanej wspólnie przez dr. Bernarda Feneisa, prezesa Niemieckiego Związku Rybackiego oraz przez dr. Laszlo Varadi, prezesa Węgierskiego Towarzystwa Rybackiego poprzedzone było ożywioną dyskusją i wprowadzeniem kilku zmian w stosunku do pierwotnego tekstu.

Uwagi i wnioski do projektu rezolucji zgłoszone z sali dotyczyły:

- Zwrócenia uwagi na szkody powodowane w obsadach stawów przez ptaki rybożerne. Uwagę uzupełniono (we wniosku 1) dodatkowym wnioskiem dotyczącym dołączenia do listy zwierząt szkodliwie oddziałujących na stawy także bobra
- Dołączenia wniosku 2 o treści: „Stawowa produkcja rybacka ma znaczący wkład w gospodarowanie wodą, zarówno w ujęciu jakościowym, jak i ilościowym. Stawy rybne służą jako rezerwuary wody o znaczącej roli podczas ekstremalnych warunków pogodowych (np. powodzie, susze). W tym samym czasie właściwie zarządzane stawy działają jako biofiltry, gdzie odpływające wody są zawsze lepszej jakości, aniżeli pobierane. Ta wyjątkowa rola powinna być zauważona i wspierana poprzez regulacje prawne.”
- Rozszerzenia treści wniosku 3 o zapis dotyczący niezbędności wsparcia rybactwa ze strony regulacji (prawnych)
- Uzupełnienia wniosku 5 o zapis mówiący, że „bez produkcji akwakultury na tych obszarach różnorodność biologiczna została by znacząco ograniczona”

Streszczenia wygłoszonych w trakcie dwóch dni referatów w wersji polsko- i anglojęzycznej znalazły się w materiałach konferencyjnych: www.carpinternational.eu.

3. Wybrana problematyka omawiana w trakcie konferencji

3.1. Produkcja

Europejska produkcja karpia, czwartego za pstrągiem ętczowym, łososiem atlantyckim i doradą w rankingu popu-

Fot. 3. Rozmowy w kuluarach (od lewej: Martin Urbanek – Czeskie Towarzystwo Rybackie, Catalin Platon – Rumuńskie Stowarzyszenie Producentów Ryb, Hans Klupp – Niemieckie Stowarzyszenie Rybackie.

Fot. 4. Uzgadnianie ostatecznego tekstu rezolucji.

larności gatunków ryb unijnej akwakultury, oscyluje od lat na poziomie około 70000 ton, z niewielką tendencją spadkową. Optymistyczne założenia funkcjonujące w niektórych unijnych dokumentach przewidują, że po ograniczeniu strat powodowanych przez zwierzęta rybożerne oraz przez choroby ryb, a także dzięki budowie nowych powierzchni stawowych możliwy jest wzrost produkcji nawet do około 80000-90000 ton, czyli o około 15 do 20%. Polska, główny obok Czech unijny lider w produkcji stawowej, zakłada powrót do produkcji na poziomie co najmniej 17000 ton karpia konsumpcyjnego rocznie, czeska strategia przyjmuje, że w optymistycznej prognozie możliwe będzie jedynie zachowanie produkcji na poziomie 18000 ton. Czesi przewidują modernizację istniejących technologii na przyjazne dla środowiska. W gospodarstwach litewskich zakłada się wzrost produkcji karpia w perspektywie 2020 roku o około 200 ton, czyli o około 4,4%. W Bawarii (Niemcy) ograniczenia środowiskowe oraz wysokie koszty produkcji nierekomensowane cenami zbytu powodują, że zwiększanie produkcji nie jest aktualnie uzasadnione ekonomicznie. Źródłem dochodu bawarskich gospodarstw karpiowych należy szukać w uzyskiwanej wartości dodanej istniejącej produkcji (sprzedaż na łowiska specjalne, detaliczna i do restauracji, agroturystyka).

Fot. 5. Słynny milicki karp obecny był w wielu postaciach.

3.2. Rynek karpia

Istotnymi wątkami poruszonymi w kilku referatach były sprawy rynkowe, problemy ze sprzedażą karpia i konieczności marketingu oraz nowoczesnej promocji ryb. Ostatnie dane dotyczące handlu zagranicznego wskazują, że w Europie w 2012 roku można było ulokować (wyeksportować) około 10000-12000 ton karpia. Głównymi odbiorcami karpia są Polska, Niemcy i Rumunia. Zakładany wzrost produkcji w Polsce i Rumunii znacznie ograniczy możliwości eksportu głównie przez Czechy i Litwę. W tym kontekście jako logiczny należy uznać założony w czeskiej strategii wzrost udziału sprzedaży karpia żywego na rynku krajowym z 45,4% w 2013 roku do 50,0% w 2020 roku. Budowa nowoczesnych rynków zbytu karpia i wzrost konsumpcji tego gatunku w poszczególnych krajach jest niezbędnym warunkiem pogodzenia prognozowanego wzrostu produkcji z utrzymaniem jej rentowności.

3.3. Ekonomia gospodarstw karpowych

Osiągnięcie rentownej produkcji stawowej jest podstawowym problemem w wielu krajach. Badania ekonomiczne wskazują, że chów karpia związany jest z dużym ryzykiem produkcyjnym. Rentowność produkcji ryb w stawach, mierzona stosunkiem uzyskiwanych dochodów do kosztów, cechuje ogromna zmienność, która spowodowana jest między innymi brakiem możliwości pełnego kontrolowania wszystkich elementów trzyletniego cyklu produkcyjnego. Wynik finansowy uzależniony jest również od wielkości gospodarstw, ich statusu prawnego, stopnia dywersyfikacji przychodów. Zagrożeniem jest także spadek cen zbytu karpia, nadmierny wzrost kosztów produkcji, obciążeń podatkowych i środowiskowych. Zachowanie tych funkcji wymaga spełnienia warunku ekonomicznej opłacalności produkcji stawowej, na poziomie około 10%, co zakłada polska strategia sektora karpowego na lata 2014-2020. Osiągnięcie tego celu wymusza dostosowanie do posiadanego potencjału produkcyjnego odpowiedniego poziomu intensywności i dywersyfikacji produkcji stawowej, poszu-

kiwania nowych źródeł przychodów oraz bieżącej kontroli finansów i oceny efektywności ekonomicznej podejmowanych działań. Jakkolwiek w dłuższej perspektywie podstawę gospodarowania stanowią środki własne, to niezbędne jest utrzymanie systemu rekompensat, których wysokość jest uzależniona od funkcji prośrodowiskowych i kulturowych stawów i związanych z tym ograniczeń w działalności gospodarczej.

3.4. Finansowanie sektora karpowego w nowej perspektywie

W Europejskim Funduszu Morskim i Rybackim zawarto szereg środków skierowanych do akwakultury. Wśród propozycji znajdują się następujące obszary: innowacje, inwestycje produkcyjne w akwakulturę, nowe formy dochodów i wartość dodana, zarządzanie, usługi z zakresu zastępstw i doradztwo dla gospodarstw akwakultury, promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów, zwiększenie potencjału terenów hodowli, przejście na systemy ekzarządzania i audytu oraz na akwakulturę ekologiczną, akwakultura świadcząca usługi na rzecz ochrony środowiska, środki na rzecz zdrowia publicznego, środki na rzecz zdrowia i dobrostanu zwierząt, ubezpieczenie zasobów akwakultury.

Programy Operacyjne na lata 2014-2020 we wszystkich krajach „karpowych” znajdują się jeszcze w fazie projektu, obecnie trwają konsultacje społeczne. Treść Planu Operacyjnego i wieloletniego planu krajowego będzie zdefiniowana przez każdy kraj członkowski biorąc pod uwagę specyficzne warunki każdego kraju, punkt wyjścia i cele. Plan Operacyjny powinien być zorganizowany wokół istotnych priorytetów unijnych i tam, gdzie to jest możliwe być zgodny z Wieloletnim Krajowym Planem Strategicznym.

3.5. Problematyka obciążeń za pobór wody na stawy

Tezy zawarte w kilku referatach oraz dyskusja w trakcie konferencji wykazały, że wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej może nieść skutki w postaci ograniczenia dostępu do wody, czy obciążeń za jej pobór, co jest pokłosiem nieznanymi skali pozytywnego oddziaływania stawów na

REZOLUCJA

II Międzynarodowej Konferencji Karpiowej 12-13 września 2013 Wrocław, Polska

Dotychczasowe wysiłki branży miały na celu uznanie rybactwa stawowego za równorzędny podsektor europejskiej akwakultury. Odbywało się to w ramach działania Komisji Śliskowodnej FEAP i na różnych forach, takich jak spotkanie projektu Europejskiej Platformy Innowacji i Technologii w Akwakulturze (EATIP) Aqualnna w Warszawie, konferencji dotyczącej Wspólnej Polityki Rybołówstwa w Salzburgu oraz warsztatów Europejskiego Biura ds. Ochrony i Rozwoju (EBCD).

Podczas warsztatów dla producentów ryb stawowych UE, które miały miejsce w Rétimajor na Węgrzech 3 września 2013 r., zaakceptowano wstępny tekst rezolucji, który następnie był dyskutowany podczas plenarnej sesji II Międzynarodowej Konferencji Karpiowej we Wrocławiu.

Uczestnicy II Międzynarodowej Konferencji Karpiowej jednogłośnie przyjęli co następuje, jako najbardziej istotne zagadnienia dotyczące śliskowodnej akwakultury stawowej.

- Nadmierna liczebność chronionych gatunków jest znaczącym problemem w akwakulturze śliskowodnej. Dotyczy to szkód powodowanych przez wydry, czaple, bobry, a przede wszystkim kormorany. Drapieżnictwo kormoranów stało się jednym z największych problemów rybołówstwa śliskowodnego i akwakultury; populacje kormoranów unicestwiają znaczną część stawowej produkcji ryb, populacji dzikich oraz zmniejszają różnorodność biologiczną. Jest to skutkiem nieadekwatnych europejskich regulacji prawnych. Jeżeli Unia Europejska zamierza rozwijać akwakulturę stawową – jak to zostało ujęte w WPR – musi brać pod uwagę problem kormorana i przede wszystkim musi organizować wysiłki skoordynowane z państwami członkowskimi, by w sposób zasadniczy zredukować ten wpływ.
- Stawowa produkcja rybacka ma znaczący wkład w gospodarowanie wodą, zarówno w ujęciu jakościowym, jak i ilościowym. Stawy rybne służą jako rezerwuary wody o znaczącej roli podczas ekstremalnych warunków pogodowych (np. powodzie, susze). W tym samym czasie właściwie zarządzane stawy działają jako biofiltry, gdzie odpływające wody są zawsze lepszej jakości, aniżeli pobierane. Ta wyjątkowa rola powinna być zauważona i wspierana poprzez regulacje prawne.
- Jednym z podstawowych ograniczeń w rozwoju śliskowodnej akwakultury stawowej, jest często brak spójności i konsekwencji pomiędzy poszczególnymi strategiami (np. Ramowa Dyrektywa Wodna a Strategia Zrównoważonego Rozwoju Akwakultury Europejskiej) i bezpodstawnie restrykcyjne regulacje prawne na poziomie krajowym i regionalnym.
- Śliskowodna akwakultura stawowa stanowi niewykorzystany potencjał wzrostu i zwiększania zatrudnienia, jednakże producenci ryb w stawach postulują wprowadzenie odpowiednich regulacji wspierających wykorzystanie tego potencjału.
- Śliskowodna akwakultura stawowa ma swój wkład w ochronę i utrzymanie wartościowych środowisk wodnych i w tym znaczeniu dzięki zrównoważonej produkcji ryb dostarcza usług ekologicznych. Bez produkcji akwakultury na tych obszarach, różnorodność biologiczna zostałaby znacząco ograniczona, jednakże ta pozaprodukcyjna funkcja stawów nie otrzymuje wsparcia. Rybactwo stawowe powinno być traktowane na równi z innymi sektorami rolnictwa, które otrzymują wsparcie usług środowiskowych nawet jeżeli ich wartość jest mniejsza, niż w przypadku stawów rybnych.
- Rybactwo stawowe dysponuje dobrymi możliwościami, by stać się częścią „błękitnej ekonomii” poprzez innowacyjność i wdrażanie zasad „zrównoważonej intensyfikacji”. Działania innowacyjne łączące tradycyjne wartości z nowoczesnymi koncepcjami powinny uzyskać wsparcie. Strategiczne wytyczne Komisji Europejskiej zachęcają rybaków stawowych do wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk, które mogą wnieść wkład w ogólny rozwój sektora stawowego UE i z tego względu programy wymiany powinny być wspierane przez członkowskie.
- Jednym z głównych ograniczeń w rozwoju akwakultury stawowej często są zbyt restrykcyjne regulacje prawne na poziomie krajowym i lokalnym, chociaż specyficzne wartości gospodarki stawowej są znane na poziomie UE.
- Z powodu swych wyjątkowych wartości i specyficznej roli sektora gospodarki stawowej, wymaga on adekwatnej reprezentacji w nowo powstałej Radzie Doradczej Akwakultury (AAC)
- Akwakultura stawowa powinna być uznawana jako główny element składowy zapewniający utrzymanie społecznościom wiejskim w wielu regionach śródładowych i chroniący oraz poprawiający społeczne i kulturalne wartości Europy.
- Na podstawie potwierdzeń naukowych oraz wyliczeń finansowych, wnioskuje się usunięcie KHV z listy chorób podlegających notyfikacji w rozumieniu Dyrektywy 88/2006.
- Rybactwo stawowe dysponuje niewykorzystanym potencjałem rynkowym, który wymaga innowacji i inwestycji. Rozwój rybactwa stawowego tworzy warunki dla wzrostu i zatrudnienia, dlatego też powinien znaleźć swoje odzwierciedlenie i wsparcie w Europejskim Funduszu Morskim i Rybackim.

gospodarkę wodną i środowisko. W tym kontekście z aprobatą spotkał się wniosek o gromadzeniu danych naukowych, opracowanych w poszczególnych krajach, na temat pozytywnej roli stawów w retencjonowaniu wód, poprawie ich jakości i wpływie na bioróżnorodność. Koordynacją zbierania tych informacji ma zająć się dr Mirosław Kuczyński z ośrodka PAN w Gołyszcu.

4. Podsumowanie

Konferencja we Wrocławiu po raz kolejny dobitnie udowodniła, że przyszłość gospodarki stawowej w poszczególnych krajach unijnych jest ściśle uzależniona od umiejętności wspólnego działania na rzecz tego wciąż jeszcze niedostatecznie znanego w Komisji Europejskiej sektora. Ponieważ Program Operacyjny „Rybackstwo i Morze” w perspektywie finansowej 2014-2020 znajduje się w stadium projektu, jest jeszcze czas na uzyskanie satysfakcjonujących sektor zapisów prawnych.

W zgodnej opinii uczestniczących w konferencji przedstawicieli zagranicznych delegacji tego typu spotkania powinny być cyklicznie kontynuowane. Zgłoszona została idea organizowania konferencji przez kolejne kraje, w których stawowy chów karpia ma istotne znaczenie, na początku przez Republikę Czeską i Węgry.

Podkreślić należy konstruktywną atmosferę obrad, ustalenie wspólnego tekstu rezolucji przebiegło bezproblemowo, co świadczy o wspólnym widzeniu zagrożeń i przyszłości sektora karpiego w Unii Europejskiej.

Słowa specjalnego podziękowania należą się Panu Sławomirowi Mazurkowi, prezesowi Spółki Stawy Milickie, dzięki któremu wszyscy uczestnicy konferencji mogli poznać wyśmienity smak karpia milickiego pod różnymi postaciami oraz koledze Wacławowi Szczoczarzowi z gospodarstwa rybackiego w Rytwianach, który uraczył wszystkich gości wyśmienitymi winami z własnej winnicy.

Andrzej Lirski

Instytut Rybackstwa Śródlądowego w Olsztynie

10-lecie firmy ALLER na Ukrainie

W końcu września w okolicach Lwowa odbyła się konferencja naukowo-praktyczna poświęcona zagadnieniom nowatorskich rozwiązań w produkcji rybackiej w Polsce i na Ukrainie. Była ona elementem obchodów 10-lecia funkcjonowania oddziału firmy Aller-PL na Ukrainie. Instytut Rybackstwa Śródlądowego na konferencji reprezentowali autorzy tego doniesienia.

Konferencję otworzyła szefowa ukraińskiego oddziału Allera p. Galina Cymbała (fot. 1), a następnie wystąpił pre-

Fot. 2. Prezentacja zastosowania obiegów recykulacyjnych w produkcji jesiotrów.

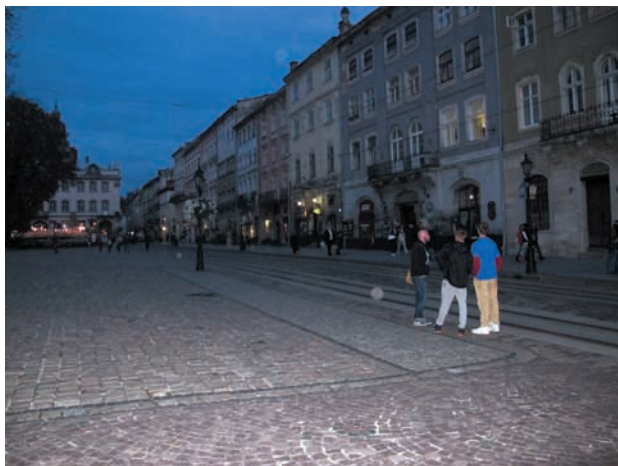
Fot. 1. Dyrektor filii Allera na Ukrainie otwiera konferencję.

Fot. 3. Prezentacja rozwiązań technicznych zastosowanych w modernizowanym obiegu w Nożynku.

zes Aller-PL Jacek Juchniewicz, przedstawiając w sposób skondensowany historię powstania i rozwoju ukraińskiej filii.

W części merytorycznej konferencji pierwszego dnia przedstawiono dwie prezentacje. Pierwsza poświęcona była zastosowaniu zamkniętych obiegów wody do produkcji ryb jesiotrowatych (fot. 2). Wzbudziła ona dość duże zainteresowanie słuchaczy, co odzwierciedliła ożywiona dyskusja, która przedłużyła się w kularową – w przerwie kawowej.

Fot. 4. Wieczorny Lwów.

Fot. 5. Nieoficjalna część konferencji.

Fot. 6. Dr Andrzej Lirski przedstawia technologie chowu karpia w Polsce.

Fot. 7. Nowo wybudowana siedziba filii ukraińskiej Aller-PL.

Fot. 8. Uroczyste przecięcie wstęgi przez prezesa Aller-PL i przedstawicieli miejscowych władz.

Fot. 9. Msza w intencji rozwoju firmy.

Po przerwie zgodnie z programem miały odbyć się dwie prezentacje, pierwsza autorstwa Jacka Juchniewicza i druga Krzysztofa Greckiego. Ponieważ ich tematyka była dość zbliżona autorzy postanowili wystąpić wspólnie (fot. 3). Przedstawili oni historię i rozwiązania techniczne modernizacji jednego z obiektów w Nożynku, celem której była zmiana sposobu zasilania stawów z systemu przepływowego na recyrkulacyjny. Główną przyczyną podjęcia decyzji o prze-

budowie obiektu była zmiana sposobu jego użytkowania z produkcyjnego na zarybieniowy, specjalizujący się w produkcji na dużą skalę ikry pstrąga tęczowego. Jedynie pełna recyrkulacja wody z ograniczonym uzupełnianiem jej strat abiotyczną wodą gruntową gwarantowała pełne zabezpieczenie selektów i tarlaków, a w tym ikry przed wystąpieniem chorób lub ich nosicielstwem. Jednocześnie znakomicie zwiększyły się zdolności produkcyjne ośrodka. Przewa-

zajęca większość zastosowanych rozwiązań technicznych to systemy oryginalne, autorstwa Krzysztofa Greckiego. Prezentacja rozwiązań technicznych przypomniała niektórym uczestnikom konferencji starą zasadę, że niekiedy „nowe to skutecznie zapomniane stare”.

Pracowity pierwszy dzień konferencji zakończyła wycieczka po urokliwym wieczornym Lwowie (fot. 4) i relaks przy kuflu lwowskiego piwa (fot. 5).

Następny konferencyjny dzień rozpoczęła prezentacja drugiego autora doniesienia przedstawiająca technologie chowu karpia w Polsce (fot. 6).

O trafności wyboru tej tematyki i oczywiście o wartości merytorycznej samej prezentacji świadczyła burzliwa dyskusja z mnóstwem pytań ze strony ukraińskich słuchaczy. Również następny wykład poświęcony problemom związanym z chorobami ryb, a szczególnie wirusowym, przygotowany przez dr. wet. Marka Matrasa z PIW w Puławach, spotkał się z dużym zainteresowaniem uczestników konferencji. Kolejna prezentacja miała charakter promocyjny, a mianowicie, został przedstawiony preparat DON-1R stosowany głównie na stawach karpionych do zabiegów leczniczych i profilaktycznych. Preparat jest pochodzenia naturalnego i działa jak silny immunomodulator. Od wielu lat jest stosowany na Ukrainie z bardzo pozy-

tywnymi efektami. Pomógł on między innymi zwalczyć wiosenną wrzodnicę karpia. Ponadto wpływa pozytywnie na kondycję i odporność ryb po zimowaniu.

Po konferencji zostaliśmy przewiezieni autobusem do miejscowości Turkocin ok. 30 km od Lwowa, gdzie została wybudowana nowa baza filii ukraińskiej Allera, tzn. pomieszczenia biurowe i nowoczesny magazyn pasz obliczony na przechowywanie ok. 400 ton paszy (fot. 7).

Uroczystego otwarcia obiektu dokonał prezes Aller-PL przy współudziale przedstawicieli miejscowych władz (fot. 8). Została odprawiona msza w intencji pomyślności firmy i wszystkie pomieszczenia biura i magazyn zostały poświęcone przez greckokatolickiego księdza (fot. 9). Po okolicznościowych przemówieniach wszystkich uczestników uroczystości dyrektor filii poprosiła do magazynu, gdzie odbyła się loteria, w której można było wygrać różne nagrody, od drobnego sprzętu rybackiego po palety paszy, oczywiście produkcji firmy Aller.

Uroczystości zakończyła część nieoficjalna, podczas której przy suto zastawionych stołach można było oglądać występy artystów z Filharmonii Lwowskiej.

Ryszard Kolman, Andrzej Lirski
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

Seminarium – “Aquaculture company worker skill training in breeding and cultivation of new species of fish in the Lithuanian aquaculture ponds and closed circulation breeding systems”

Organizatorem spotkania było litewskie stowarzyszenie National Association Aquaculture and Fish Products Producers. Odbyło się ono w centrum konferencyjnym zlokalizowanym w miejscowości Bačkonis, w regionie Kaiši-

adoris położonym pomiędzy Kownem i Wilnem. Było to dwudniowe seminarium, które zostało zorganizowane pod koniec września (18-19.09. 2013 r.). Celem spotkania było zapoznanie hodowców litewskich z perspektywami i poten-

Fot. 1. Centrum konferencyjne w Bačkonis.

Fot. 2. Centrum konferencyjne w Bačkonis.

Fot. 3. Główni organizatorzy konferencji (Algirdas Rusakevičius – pierwszy z lewej i Vytautas Andriuškevičius – pierwszy z prawej) i pracownicy IRS w Olsztynie.

Fot. 4. Uczestnicy seminarium na sali konferencyjnej.

Fot. 5. Przed wyjazdem na warsztaty terenowe.

Fot. 6. Wizyta na farmie węgorzowej.

cją hodowli nowych gatunków ryb oraz możliwościami wdrożenia innowacyjnych metod hodowli w obiektach akwakultury tego kraju. Organizatorzy seminarium zaprosili na nie ekspertów z Holandii, Polski i oczywiście z Litwy. Strona polska reprezentowana była przez pracowników Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie (prof. dr. hab. Zdzisława Zakęsia i dr. hab. Mirosława Szczepkowskiego) i firmy Aller Aqua Polska (mgr. Marcina Juchniewicza i mgr. Marcina Walczaka). Osoby te zaprezentowały wykłady dotyczące innowacyjnych rozwiązań w hodowli pstrąga tęczowego w systemach recyrkulacyjnych (RAS) (Marcin Juchniewicz), najnowszych rozwiązań w rozrodzie i hodowli sandacza (Zdzisław Zakęś) i ryb jesiotrowatych (Mirosław Szczepkowski) w systemach o różnym stopniu intensyfikacji produkcji. Przedstawiciel holenderskiej firmy Hesy Aquaculture (Julian de Bondt) przedstawił osiągnięcia tej firmy, specjalizującej się w projektowaniu, konstruowa-

niu RAS i szeroko rozumianym konsultingu. Z kolei Janina Kondratienė (Litwa) zaprezentowała uczestnikom seminarium zagadnienie jakości produktów rybnych. W seminarium/szkoleniu wzięło udział ponad 30 hodowców z Litwy. Uwagę zwracał bardzo merytoryczny i rzeczowy charakter tego spotkania, czego świadectwem była mnogość pytań zadawanych prelegentom bezpośrednio po wykładach, jak i później w kulisach. Po pierwszym, *stricte* referatowym dniu, kolejnego, tj. 19 września, odbyły się warsztaty terenowe, na których uczestnicy seminarium zwiedzali farmy rybne i mogli zapoznać się z technikami hodowli węgorza europejskiego, ryb jesiotrowatych i łososiowatych.

Zdzisław Zakęś, Mirosław Szczepkowski
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

Marcin Juchniewicz, Marcin Walczak
Aller Aqua Polska